

МЕЖДУНАРОДНА ДЕТСКА АСАМБЛЕЯ „ЗНАМЕ НА МИРА“

За децата обикновено казваме, че те са нашата надежда за бъдещето; в тях виждаме утрешното възлещение на своите стремежи и усилия, вярваме, че те ще превърнат в реалност недостигнатото от нас. И ако всеки поотделно е готов да направи всичко за радостта и щастието на своите деца, то и човечеството е длъжно да не забравя отговорността си пред своя утрешен ден — пред децата от цял свят.

Защото всички деца по света са еднакви — със своята чистота и добросъщност, с вродения си афинитет към дружбата, приятелството и мира, с чара на фантазията си и неподправения импулс към творчество и съзидание, — но не са еднакви условията, в които живеят те, и проблемите, пред които са изправени. Според един находчив израз децата в обществото на реалния социализъм са „единствената привилегирована класа“ — над всичко тук доминира грижата за хармоничното им и всестранно развитие, за отприщването на техните дарби и способности, за утрешната им пълноценна самореализация. Други за съжаление са проблемите пред децата в капиталистическия свят, където те растат в условията на тотално отчуждение, на дезинформация и насажден култ към насилието (по статистически данни всяко американско дете вижда в киното и по телевизията няколко хиляди убийства и садистични прояви годишно). И съвсем друго е детството в слаборазвитите страни, където гладът и епидемиите довеждат детската смъртност до потресаващи проценти. Това звучи страшно и срамно за човечеството от края на XX в. — но е истина; както е истина, че бомбите и снарядите, куршумите и напалмът — все едно дали над Виетнам, над Кампучия, над Ливан и още много „горещи точки“ на планетата — не правят разлика между възрастни и деца. . .

Всички тези горчиви истини са израз на съществуващите обществено-икономически и политически реалности и не могат за жалост да бъдат премахнати с едно махване на обикнатата от децата възлещена пръчица. И все пак човечеството като цяло е длъжно да направи всичко възможно, за да се подобри условията, в които растат децата от цял свят, да се разкрият нови хоризонти пред тях. Защото днешните деца са утрешният ден на света. И грижата за децата е грижа за бъдещето.

Именно това високохуманно задължение стои в основата на решението на ООН да обяви 1979 г. за Международна година на детето. Десет години след приемането на Декларацията за правата на детето от Общото събрание на ООН Международната година на детето бе повод за цялото човечество да огледа постигнатото и непостигнатото в борбата за подобряване условията на живот на децата, да набележи нови пътища в тази борба, да се опита да преодолее различията от идеологически и обществено-политически характер,

когато става дума за децата, за онова, което е необходимо, за да растат те в мир и шастие.

Многобройни и разнообразни бяха инициативите в цял свят, посветени на Международната година на детето. Но техен безспорен връх бе Международната детска асамблея „Знаме на мира“, проведена у нас през август т. г.

Голямото значение на асамблеята бе подчертано в десетките поздравления към участниците в нея, изпратени от държавни ръководители, обществени дейци, международни организации. В своето приветствие др. Леонид Илич Брежнев подчерта:

„В Международната година на детето има много срещи на децата от различни страни. И това е забележително. Колкото по-добре се опознаете в детството, толкова по-трайни ще бъдат вашата дружба и взаимно разбирателство в зрялата възраст.

Девизът на вашата асамблея „Единство, творчество, красота“ има дълбок смисъл. Единството умножава силата на хората с добра воля, борещи се за мир и социален прогрес. Творчеството е изворът, който ражда всичко хубаво на земята. И, разбира се, няма по-висока цел от тази животът във всички страни да се направи истински красив и радостен.

Уверен съм, че вашата среща ще спомогне да се утвърдят благородните идеали, заложили в нейния девиз.“

От своя страна др. Тодор Живков, под чийто почетен патронаж се проведе асамблеята, приветствува участниците в нея от името на българския народ:

„Ние сме щастливи, че България е домакин на асамблея, на която за първи път си дават среща толкова млади надежди от целия свят. Ще минават годините. Познанствата ще се превръщат в трайни човешки и творчески дружби. Много от вас вероятно ще бъдат знаменити творци, ще пътуват по света, ще се срещат на конгреси и симпозиуми, на изложби и концерти. Все по-назад, все по-далече в миналото ще остават детските дни. Но винаги, стане ли дума за големите дружби, ще се помни и ще се споменува, че те са родени през августовските дни на 1979 г., когато България беше домакин на първата среща от този род — международната детска асамблея „Знаме на мира“.“

Невъзможно е да се цитират, дори да се изброят всички приветствия до участниците в асамблеята. Знаменателно е обаче това, че всички те бяха обединени от увереността, че тази инициатива ще бъде значителен акт в преодоляването на преградите между народите от цял свят, в сближаването и дружбата между техните деца — гаранция за мира и единството на човечеството в утрешния ден. Това подчерта и генералният секретар на ООН Курт Валдхайм:

„Обявявайки 1979 г. като Международна година на детето, Обединените нации призоваха световната общественост да постави децата в центъра на международното внимание. Годишната трябва да повиши общественото внимание върху проблемите на децата и да мобилизира източниците за подобряване на техните условия през следващите години.

Приветствувам инициативата на България да допринесе за световното признание на значението, което трябва да отдадем на ролята на детето в човешкото развитие. Цялостното и ефективно реализиране на правата на децата и стимулирането на техните художествени заложби, за които международната детска асамблея „Знаме на мира“ отделя специално внимание, ще спомогне за обогатяването на всяко общество и всяка нация.

Това ще ни помогне да направим нашия свят по-добър и по-спокоен.“

А в изявление за печата генералният директор на ЮНЕСКО Амаду-Махтар М'Боу (патрон на асамблеята заедно с др. Тодор Живков) отбеляза:

„Грижата за развитието на детето като човек и творец е едно от основните наши задължения. България отделя голямо внимание на децата и чрез своята

културна политика, както и чрез Програмата си за естетическо възпитание съдейства за повишаване ролята на изкуството във възпитанието на подрастващото поколение. Естетическото възпитание допринася за установяване на ново отношение към действителността и това ще позволи на утрешния гражданин да има творчески подход към живота.

Аз се убедих и сега, че българското правителство полага изключителни грижи за младото поколение в страната. А грижата за младото поколение е грижа за бъдещето и се съдържа в нашата отговорност.

Би могло да се приведаат още много и много изказвания, в които намира признание значението на международната детска асамблея „Знаме на мира“ като новаторско начинание от световен мащаб. Защото асамблеята бе първата цялостна и комплексна проява, чиято цел е да се разкрият, насърчат и разгърнат многостранните творчески способности на детето. В дните на своето прекрасно „детско царство“ малките творци от цял свят показаха както своите художествени заложби, така и спонтанното си желание да моделират живота по законите на красотата, да дадат чрез изкуството израз на своя копнеж по мир, хармония и разбирателство на земята. Така асамблеята бе не само форум на даровитите деца от всички страни, но и прекрасна школа на дружбата и братството, в която поети, художници, музиканти се опознаваха и сближаваха помежду си, за да видят в най-непосредствен вид истинските хуманистични цели на всяко творческо начинание. И в този смисъл може да се каже, че международната детска асамблея „Знаме на мира“ бе дело, чиято истинска значимост ще се разкрива в перспективата на бъдещето — когато днешните участници в нея станат видни творци, духовни водачи на човечеството, които носят в себе си спомена за този първи празник на мира, дружбата между народите и хуманизма.

Тази категорична насоченост на международната детска асамблея „Знаме на мира“ към утрешния ден, нейната активна съпричастност към борбата за щастливо бъдеще на света бе подчертана особено ярко в словото на Людмила Живкова, председател на инициативния и организационния комитет, при откриването на асамблеята:

„В името на бъдещето ние живеем, откриваме, устремяваме се и творим. Кой може да постави предел пред необятното, пред вечно раждащото се утре на т о р е ц а, създател на светове от цветове и звуци, живеещ непрекъснато под знака на красотата, създаващ съзвучието и съчетанието на нови непознати хармонии, затварящ спиралните кръгове на развитието, за да ги синтезира и пресъздаде още по-прекрасни.

В името на бъдещето и свободата са въставали робите, в името на общото благо са побеждавали героите, в името на истината са се преобразявали в титани мислители, в името на бъдещето са се жертвували Учителите. Облечени в огъня на нерушимото, с всяка крачка на живота крилата на свободния дух са завоювали и присъединявали, откривали са безпределната радост на труда и творчеството, изграждали са стъпалата към храма на културата, откривали са простия път на светлината и истината.

И ние, деца на Земята — вечният символ на приемственост и обновление на Живота — сте призвани от повелите на времето да обърнете енергията и силите на Планетата в единствено вярното направление. Светът не трябва да живее повече под ужасите на войната, майките не трябва повече да чакат своите никога не завърнали се деца, вашите милиони братя и сестри, живеещи под бремето на глада, експлоатацията, класова, расова и социална ненавист и несправедливост, не трябва вече никога да умираат, преди да са се научили да пишат най-скъпото — м а м а и с в о б о д а.“

Именно на тази голяма и отговорна задача бе подчинена цялата програма на международната детска асамблея „Знаме на мира“. Невъзможно е да се обхване цялото богатство на културни и творчески инициативи, намерили място в нея. Тук би трябвало да се споменат поне най-ярките прояви на детското творчество — международната изложба на малките художници в галерията на ул. „Шипка“ № 6, прегледът на детското литературно творчество, международният фестивал на детското музикално-изпълнителско и композиторско творчество, международната изложба на детското фотографско творчество.

Голям принос за изясняването на ред теоретически и практически въпроси, свързани с правилното развитие на децата и разкриването на творческите им заложби, даде и международният симпозиум по проблемите на детското творчество. В неговата работа взеха участие близо осемдесет учени и обществени дейци от различни страни. В своя встъпителен доклад Людмила Живкова подчерта, че проблемите на изкуството и културата — и на детското творчество в частност — в същност отразяват в кондензирана форма проблемите на реалния живот, от който черпи сили творчеството и към чието преобразяване е насоченото. На симпозиума бяха дискутирани ред основни въпроси, като изменението на света и живота по законите на красотата, за природата на детето и неговото творчество, за ролята на образованието — понякога и негативна — по отношение на развитието на творческите способности на детето; за детското творчество като израз на стремежа към свобода и хармония със заобикалящия го свят, присъщ на всяко дете; за характера на творческите импулси у детето, които могат да бъдат насочени и в областта на точните науки; за определящата роля на обществените условия върху развитието на творческите способности у децата и много други.

Това са, разбира се, само „върховете“ на асамблеята, най-значителните и масови нейни прояви, но в никакъв случай не изчерпват богатото ѝ многостранно съдържание. Би трябвало да споменем още много инициативи — като изложбата на творчеството на учениците от средните специални училища, галаконцерта на участниците в асамблеята, международния детски карнавал, многобройните срещи на децата-участници с видни творци от цял свят, „надникването“ в техните творчески лаборатории, пътуванията им из различните краища на България. . .

Но едва ли е възможно да се опише всичко: и тържественото откриване на монумента „Знаме на мира“ в местността „Камбаните“ — този символ на гласа на децата от цял свят, — или на мозаичното пано в парка „Займов“; едва ли е възможно да се спрем на всички изяви на грижата за утрешните творци, като например посланията до бъдещите творци от ХХІ в., изпратени от видни световни и наши писатели, художници, артисти, деятели на културата. . .

Августовска София бе световната столица на децата от цял свят, обединени от своя творчески устрем и желанието си да живеят в условията на мир, социален напредък и братство между народите — сега и завинаги. Това е главното, което обединява разнolikите и многобройни прояви, изстрили ежедневието на международната детска асамблея „Знаме на мира“. И то прозвуча решително и категорично с думите на самите деца — в тяхното обръщение до страните — членки на ООН:

„Ние разбрахме, ние знаем, че макар да сме деца от осемдесет страни, от всички раси, от различни народи и култури — ние сме Хора, събрани на Земята, за да живеем и пътуваме към бъдещето заедно. И ние свидетелствуваме — красотата е в единството, радостта е в стремежа и възможностите на бъдещето, Земята е обща, космическите лъчи озаряват вселенските простори и всеки може да ги отрази, Слънцето е наше, на всички.

Майки и бащи, пазете радостта на човешката общност, нека символът на Детето, което свързва в едно минало, настояще и бъдеще и винаги събира като мост деца и родители, бъде вечно сияйно чист.“

„Приятели от цял свят, подайте си ръце в името на единството, красотата и хармонията — бъдете творци дръзновени и устремени към бъдещето, знайте, наше е Слънцето!“